

Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce. Nowe wydanie*, WAM, Kraków 2010, ss. 128, ISBN 978-83-7505-561-0.

Znowelizowana *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego* jest dokumentem zatwierdzonym przez Konferencję Episkopatu Polski 8 marca 2010 roku w Warszawie, regulującym założenia procesu nauczania, wychowania i inicjacji chrześcijańskiej na poszczególnych poziomach edukacji religijnej. Jest to dokument adresowany przede wszystkim do twórców programów i podręczników, ale i do katechetów praktyków. Określa wymagania, które można i należy postawić przed uczniami uczęszczającymi na szkolne lekcje religii. Trzeba zaznaczyć, że jest to nowelizacja pierwszego tego typu dokumentu Kościoła w Polsce z roku 2001, dokonana w związku z wejściem w życie nowej *Podstawy programowej wychowania i kształcenia ogólnego* w przedszkolu i poszczególnych typach szkół zatwierdzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej 23 grudnia 2008 roku.

Blisko dziesięć lat funkcjonowania poprzedniej konfesyjnej podstawy programowej daje możliwość pewnej weryfikacji, mądrej kontynuacji oraz koniecznych korekt i uzupełnień. Chociaż wskazane jest, by podstawa programowa katechezy nie podlegała tak częstym zmianom, jak ma to miejsce w przypadku dokumentów Ministerstwa Edukacji, to jednak korekty wydają się konieczne. Bezpośrednim powodem obecnej nowelizacji jest zasadnicza zmiana wieku rozpoczęcia szkolnej edukacji dzieci (od 6. roku życia). Innym ważnym powodem są przygotowane *Standardy wymagań egzaminacyjnych* wciąż, niestety, tylko postulowanego egzaminu maturalnego z religii rzymskokatolickiej.

Znowelizowany tekst podstawy programowej nie wprowadza rewolucyjnych zmian, jeśli chodzi o cele, zadania i treści kształcenia. Zmienia jednak podejście do nauczania, akcentując zadania nauczyciela religii (katechety), porządkując wiadomości (treści), korzystanie z informacji i ich tworzenie oraz ustalając zalecane warunki i sposoby realizacji (osiągnięcia). Nowa podstawa nastawiona jest na indywidualny rozwój wiedzy i postaw religijnych ucznia. Takie zmiany są potrzebne, szczególnie jeśli istniejący program nie jest zadowalający. Podtrzymana jest również korelacja nauczania religii z edukacją szkolną oraz współpraca podstawowych środowisk wychowawczych. Najważniejsza wydaje się jednak pilna potrzeba reewangelizacyjnego ukierunkowania katechezy szkolnej (por. CT 18–20; DOK 60–67. 194; PDK 54–56), wykorzystanie „szansy ewangelizacyjnej”, którą daje nauczanie religii w polskiej szkole (por. PDK 57).

Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego odnosi się do poszczególnych etapów edukacji szkolnej i zawiera:

- charakterystykę psychologiczną dzieci i młodzieży na danym etapie edukacji;
- podstawę programową nauczania religii, obejmującą cele katechetyczne, zadania nauczyciela religii, treści oraz sposób ich realizacji;

- wykaz wymagań innych przedmiotów szkolnych, służących korelacji nauczania religii z edukacją szkolną;
- propozycje współpracy środowisk katechetycznych (rodziny i parafii).

W strukturze podstawy programowej słuszne wydaje się pominięcie powtórzenia układu opisowego zadań, treści i osiągnięć z wcześniejszego wydania. Wystarczy układ tabelaryczny z podziałem na zadania katechezy, zadania nauczyciela religii, treści – wymagania szczegółowe. Cele katechetyczne wskazują na najistotniejsze wymagania ogólne nauczania i wychowania „wiernego Bogu i człowiekowi” (CT 55; DOK 145). Wymagania ogólne wskazują na cztery zasadnicze kierunki działań edukacyjnych: analizę i interpretację tekstów o charakterze religijnym, socjalizację eklezyjalną, odkrywanie powołania chrześcijańskiego oraz tworzenie wypowiedzi i opisywanie doświadczeń o charakterze religijnym.

Zwięzła charakterystyka adresatów katechezy szkolnej na poszczególnych poziomach edukacji uwzględni współczesne osiągnięcia psychologii rozwojowo-wychowawczej oraz aktualne uwarunkowania społeczno-kulturowe i religijne.

Zasada korelacji nauczania religii z edukacją szkolną obliguje do uwzględnienia w procesie nauczania określonych współzależności treściowych, stąd proponowane w podstawie programowej zakresy edukacyjne, np. edukacja polonistyczna, muzyczna, plastyczna, biologiczno-przyrodnicza, historyczno-społeczna, ekonomiczna, informatyczna i prorodzinna.

Istotne jest również uwzględnienie współpracy z dwoma podstawowymi środowiskami wychowawczymi: rodziną i parafią. Konieczne jest bowiem uznanie i promowanie pierwszeństwa rodziny w procesie wychowawczym, dobre relacje z Kościołem lokalnym oraz istniejącymi w nim ruchami i stowarzyszeniami religijnymi.

Katecheza w Polsce przeżywa swoją kolejną reformę. W ślad za odnowioną podstawą programową odnowione zostaną lub zaktualizowane programy katechetyczne i serie podręczników do nauki religii. Można wyrazić nadzieję, że ta zmiana zaowocuje jeszcze lepszymi pomocami dla współczesnych katechizowanych. Wciąż aktualny pozostaje postulat zawarty w *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce*, który wyraża nadzieję, że

nowa sytuacja, w jakiej znalazła się polska katecheza po roku 1990, powinna budzić i pogłębiać refleksję, że nauczanie religii w szkole jest szansą ewangelizacyjną, ponieważ dla niektórych ochrzczonych, zdystansowanych do wiary, szkolne lekcje religii są jedynym miejscem spotkania z Ewangelią, ze świadkami wiary, jakimi są katecheci i uczniowie głębiej wierzący; jest to też jedyne miejsce, gdzie dzieci i młodzież ze środowisk zdechrystianizowanych mogą usłyszeć głos Kościoła i gdzie dokonać się może wyjaśniające wprowadzenie w liturgię i modlitwę Kościoła (nr 57).